

Vår ref.
09/169-20-MBA

Deres ref.

Dato:
08.07.2011

Aurora kino i Tromsø skal utbedres i løpet av året

Norges Handikapforbund klaget på at kinoen ikkje var universelt utformet, og mente det måtte byggjes heis i kinoen. Ombudet fant at Aurora kino som eies av Tromsø og Alta kommune ikkje var universelt utformet. Grunnet hensynet til brannvern og evakuering tillott kinoen kun et begrenset antall rullestolbrukere i kinoen. Det var et problem at det ikke var heis i kinoen, fordi dette medførte at rullestolbrukere ikke kunne evakueres på lik linje med andre kunder.

Tromsø kommune la frem en plan for ombudet om å montere heis i kinoen. Grunnet dårlig økonomi i kommunen ble saken stilt i bero en stund. Tromsø kommune har nå gjort det klart for ombudet at et samarbeid med arkitekt er igangsatt, og at heis skal monteres i løpet av året. På bakgrunn av de fremlagte planene mente ombudet at kommunen og Aurora kino ikke bryter plikten til universell utforming. Ombudet presiserte at det kan være aktuelt å ta opp igjen saken dersom planene om heis ikke gjennomføres.

Saksnummer: 09/169

Dato: 8.juli 2011

Lov: DTL § 9.

ENDELIG UTTALELSE FRA OMBUDET - SPØRSMÅL OM UNIVERSELL UTFORMING AV AURORA KINO I TROMSØ

Likestillings- og diskrimineringsombudet viser til klage av 21. januar 2009.

Norges Handikapforbund (NHF) mener Aurora kino i Tromsø ikke oppfyller kravet til universell utforming etter diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 fordi Aurora kino kun tillatter en rullestolbruker i kinosalen.

Ombudet har vurdert saken, og konkluderer med at Aurora kino ikke bryter plikten til å sikre universell utforming av virksomhetens lokaler, jf.

diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 tredje ledd.

Likestillings- og diskrimineringsombudets uttalelse kan bringes inn for

Likestillings- og diskrimineringsnemnda innen tre uker fra det tidspunkt klager mottar ombudets brev, se vedlagte orientering.

OMBUDETS UTTALELSE

Sakens bakgrunn

Aurora Kino IKS eies og drives av Tromsø og Alta kommune. 18 desember 2008 påla Brann- og redningsetaten å redusere antall kinobesøkende i rullestol som kunne oppholde seg i Aurora kino fra tolv til to. Brannteknisk er bygget dimensjonert for to rullestolbrukere i hver kinosal.

Aurora kino besluttet at det bare skulle være tillatt med en rullestolbruker i kinosalene av gangen. For at kinoen skal kunne ta imot flere rullestolbrukere, er det behov for å montere en heis som gir mulighet for å evakuere to rullestolbrukere på samme tid.

I brev av 14. august 2009 innkalte Tromsø kommune ledelsen i Aurora kinodrift for å diskutere muligheter for å installere heis. Under møtet kom det frem at det var mulig å montere en heis i tilknytning til et trapperom. Dette ville gi mulighet til å evakuere rullestolbrukere opp en etasje og rett ut. Både Eiendom i Tromsø kommune og brannvesenet mente løsningen var god, og det ble innhentet tilbud fra et heisfirma, Heis Tek As, for å vurdere om det var mulig å installere heis. Heisfirmaet la frem to mulige løsninger. Kostnadene til heis ville bli ca 650 000 kroner.

Tromsø kommune gjorde i brev av 14. august 2009 ombudet oppmerksom på at Tromsø kommune har en anstrengt økonomi, og at det ville bli vanskelig å gjennomføre planene med det første. Midlene til dette ville tidligst kunne innvilges for 2010.

Den 4. mars 2010 kom ombudet med en foreløpig vurdering i saken. Ombudet mente at dersom planene med heisen ble gjennomført, ville Tromsø kommune og Aurora kino overholde plikten i DTL § 9. Ombudet forutsatte da at heisen ville være i tråd med Teknisk forskrift til Plan og Bygningsloven og andre standarder på området.

Saken har vært stilt i bero frem til nå grunnet manglende tilbakemelding fra Tromsø kommune og Aurora kino.

NHF har anført at Aurora kino diskriminerer rullestolbrukere ved kun å tillate en rullestolbruker i kinoen. Kinoen er ikke tilgjengelig for rullestolbrukere. Aurora kino er pålagt å ha nok bemanning til å håndtere evakuering av det antall gjester i rullestol de har fått godkjent. NHF mener det må installeres en heis i kinoen for at den skal bli tilgjengelig for rullestolbrukere, og slik at også disse kan evakueres ved behov.

NHF mener en "nest beste løsning" ikke vil være tilstrekkelig i dette tilfellet. Kommunen og kinoen må installere heis. NHF mener kommunen har økonomi til å installere heis i kinoen da rådmannens investeringsavsetning på 1 000 000 allerede er godkjent i Finans og byggingsutvalget.

Tromsø kommune viser til at kommunen og Aurora kinodrift har planer om å bygge heis i kinoen. Planene er blitt utsatt grunnet manglende økonomi, og manglende bevilgninger. Kommunen har tidligere anført at midlene tidligst kan innvilges for 2010.

Driftssjef Frank Abrahamsen i Tromsø kommune bekreftet den 1. juli 2011 for ombudet på telefon at Tromsø kommune nå samarbeider med en arkitekt om å få installert en heis i tråd med de planene som tidligere ble lagt frem. Abrahamsen garanterte at arbeidet med heisen vil være ferdigstilt i løpet av året. Årsaken til at det har tatt så lang tid er at det ikke har vært midler tilgjengelig. Det skal nå være avsatt en million til arbeidet med heisen.

Rettslig grunnlag

Ombudet har kompetanse til å gi uttalelse om et forhold er i strid med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven, jf. diskrimineringsombudsloven § 3 tredje ledd, jf. § 1 annet ledd nr. 3.

Denne saken reiser spørsmål om virksomheters plikt til å sikre universell utforming etter diskriminerings- og tilgjengelighetslovens § 9. Diskriminerings- og tilgjengelighetslovens § 9 tredje ledd pålegger offentlige og private virksomheter rettet mot allmennheten en plikt til å sikre universell utforming av virksomhetens alminnelige funksjon.

Med universell utforming menes tilrettelegging av hovedløsningen i de fysiske forholdene slik at virksomhetens alminnelige funksjon kan benyttes av flest mulig, jf. § 9 andre ledd. Dette betyr at virksomhetens fysiske fasiliteter, som skal benyttes av allmennheten (kundene, pasientene), skal tilrettelegges på en slik måte at flest mulig får tilgang til de tjenester virksomheten tilbyr. Det er hovedløsningen som skal være gjenstand for tilrettelegging. Det vil derfor være i

strid med bestemmelsen at det lages egne innganger, områder eller lignende for bestemte grupper.

Plikten til universell utforming rekker så langt det ikke medfører en uforholdsmessig byrde for virksomheten, se § 9 tredje ledd. Ved den konkrete uforholdsmessighetsvurderingen vil den positive effekten og viktigheten av tilretteleggingen måtte veies mot kostnader og andre former for belastning tilretteleggingen medfører. Lovgiver har bestemt at det særlig skal legges vekt på:

1. tilretteleggingens effekt for å nedbygge funksjonshemmende barrierer (nytte vs kostnad)
2. om virksomhetens funksjon er av offentlig art
3. de nødvendige kostnadene ved tilretteleggingen
4. virksomhetens ressurser
5. sikkerhetsmessige hensyn
6. vernehensyn

Dersom ombudet kommer til at det er en uforholdsmessig byrde å sikre universell utforming, betyr ikke det at virksomheten kan la være å foreta seg noe. Virksomheten er uansett forpliktet til å jobbe for best mulig tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne.

Etter diskriminerings- og tilgjengelighetslovens § 13 vil det være opp til innklagede å sannsynliggjøre at det ikke har forekommet diskriminering i strid med loven, dersom det foreligger omstendigheter som gir grunn til å tro at diskriminering har skjedd.

Ombudets vurdering

Ombudet vil innledningsvis fastslå at Aurora kino som eies av Tromsø kommune har en plikt til å sikre at virksomhetens hovedløsninger er universelt utformet etter diskriminerings- og tilgjengelighetslovens § 9. Plikten til universell utforming omfatter helt klart en kinosal.

Det er enighet om at kinosalene i dag ikke er universelt utformet. Rullestolbrukere har ikke adgang til kinoen fordi det ikke finnes muligheter for å evakuere rullestolbrukere. Kinoen har ikke heis, og kinoen har heller ikke nok personell til å ta seg av evakuering av flere rullestolbrukere samtidig. Følgelig er kinosalene i Aurora kino ikke universelt utformet.

Uforholdsmessig byrdefullt å utbedre kinosalene?

Under klagebehandlingen har Tromsø kommune anført at det vil være svært dyrt å installere heis i kinoen som vil gjøre det mulig å evakuere to rullestolbrukere samtidig opp en etasje. Det måtte søkes om investeringsmidler til dette som tidligst kunne innvilges for 2010. Det er gått svært lang tid siden ombudet startet klagebehandling, og arbeidet med heisen er enda ikke ferdigstilt. Dette er uheldig. I andre saker hvor virksomheten ikke har gjennomført planene etter lang tid har ombudet konkludert med at virksomheten bryter loven.

Tromsø kommune har imidlertid nå bekreftet en konkret plan for utbedring av kinosalene med heis som skal gjennomføres i løpet av året. Tromsø kommune har tatt problemet opp med Aurora kinodrift, innhentet tilbud fra Heisfirma, samt lagt planene frem for Brannvesenet.

Driftssjef Frank Abrahamsen i Tromsø kommune bekreftet også for ombudet på telefon den 1. juli 2011 at Tromsø kommune nå har ett tett samarbeid med en arkitekt om å få installert en heis som planlagt. Tidligere har det ikke vært tilgjengelige midler til å fullføre prosjektet. Det er nå satt av en million kroner i midler til dette, og Abrahamsen har opplyst at arbeidet med heisen vil være ferdigstilt i løpet av året. Selv om det er uheldig at det har tatt så lang tid å få gjennomført arbeidet, foreligger det nå konkrete planer for utbedring av kinosalene. Tromsø kommune har også gitt ombudet et konkret tidsestimat for når heisen vil være ferdigstilt. Tromsø kommune har garantert for ombudet at resultatet vil bli tilfredsstillende.

På bakgrunn av Tromsø kommunes presentasjon av planlagte tiltak med installering av heis som kan evakuere to rullestoler, mener ombudet at kommunen og kinoen på en tilfredsstillende måte vil sikre universell utforming, herunder tilgjengelighet for allmennheten, når tiltaket iverksettes. Ombudet forutsetter at heisen som installeres vil være i tråd med kravene i Teknisk forskrift i Plan og bygningsloven, samt veiledningene fra Standard Norge i NS 11001-1:2009.

Konklusjon

Likestillings- og diskrimineringsombudet konkluderer med at Tromsø kommune og Aurora kino ved gjennomføring av sine planer om installasjon av heis, ikke handler i strid med kravet til universell utforming, jf diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9.

Ombudet presiserer at uttalelsen er basert på planlagte tiltak som Tromsø kommune har presentert for ombudet både i skriftlige redegjørelser og per telefon. Ombudet kan omgjøre sin uttalelse, på grunnlag av en klage fra NHF eller andre eller av eget initiativ, dersom det ved ferdigstilling viser seg at

kinoen ikke er i tråd med standarden universell utforming, og den opprinnelige planen. Ombudet kan også bringe saken inn til vurdering hos Likestillings- og diskrimineringsnemnda. Nemnda kan treffe vedtak om at det foreligger brudd på plikten til universell utforming, jf. diskrimineringsombudsloven § 7. Nemnda har også kompetanse til å pålegge stansing, retting eller andre tiltak.

Ombudet ber om tilbakemelding når heisen er montert, senest **31. desember 2011**.

Oslo, 8. juli 2011

Sunniva Ørstavik
likestillings- og diskrimineringsombud